

# Wereldeconomie

## Deel 1

### Global Shift: Economisch zwaarte punt verschuift

- In 1960 werd 70% van de industriële productie in het Westen gemaakt.
- In 2018 nog maar 50%. BRICS-landen steeds groter aandeel.
- China is sinds 2011 de grote producent.

#### Gevolgen

- wereldhandel versnelt
- globalisering neemt toe
- nieuwe economisch kerngebieden

Brazilië  
Rusland  
India  
China,  
South-Africa

### Ontwikkeling in verschillenden snelheden

#### Interne oorzaken

- Natuurlijke omstandigheden (vruchtbare grond, ligging aan zee)
- Bestuur (democratie, stabiliteit, weinig corruptie)
- Bevolkingsgroei of vergrijzing
- Ongelijkheid binnen een land

#### Externe oorzaken:

- Koloniaal verleden (exploitatiekolonies blijven vaak arm)
- Rol in de wereldeconomie (wel of niet aantrekkelijk voor MNO's)

#### Samenhang:

- Slecht bestuur → minder buitenlandse investeringen → achterstand groeit.
- Koloniaal verleden → zwakke infrastructuur → ontwikkeling blijft achter.
- Goed bestuur → meer investeringen → groei versterkt.

### Ontwikkeling in de wereldeconomie

#### Fasen in de economische ontwikkeling:

- 1500–1800: handelskolonialisme – handel in grondstoffen en slaven.
- 1800–1945: industrieel kolonialisme – moederlanden beheersen koloniën.
- 1945–1990: dekolonisatie en Koude Oorlog – handel binnen machtsblokken.
- Na 1990: globalisering en vrijhandel – wereldwijde economische verwevenheid.

#### Gevolgen:

- Wereldhandel en concurrentie nemen sterk toe.
- Opkomende landen groeien snel.
- Ongelijkheid tussen regio's blijft groot.

### Nederland: Winnaars en verliezers



#### Eindhoven – Hightechregio:

- Winnaarsregio met innovatieve bedrijven zoals ASML en Philips
- Samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven
- Hoogopgeleide beroepsbevolking en sterke exportpositie

#### Oost-Groningen – Krimpregio:

- Weinig economische groei, vergrijzing en vertrek van jongeren
- Economische kansen: toerisme (rust en ruimte) en duurzame energie

Overheids  
investeringen  
nodig om  
groei te  
versterken

# Wereldeconomie

## Deel 2



**MNO (multinationale onderneming)** → bedrijf met vestigingen in meerdere landen.

**Globalisering** → landen raken wereldwijd steeds meer economisch met elkaar verbonden.

**Global Shift** → verschuiving van het economisch zwaartepunt van het Westen naar Zuid- en Oost-Azië.

**Vrijhandel** → handel tussen landen zonder of met weinig handelsbelemmeringen.

**Protectionisme** → beleid waarbij landen hun markt beschermen tegen buitenlandse concurrentie.

**Kolonialisme** → systeem waarin landen gebieden bezetten en economisch uitbuiten.

**Brainport** → innovatieve regio waar bedrijven, kennisinstellingen en overheid samenwerken (bijv. Brainport Eindhoven).



### Indicatoren voor ontwikkeling

- BBP per hoofd van de bevolking → inkomen per persoon; maat voor welvaart.
- Bevolkingspiramide → laat zien hoe de bevolking is opgebouwd (jong, oud).
- Urbanisatiegraad → percentage mensen dat in steden woont (vaak hoger in rijke landen).
- Alfabetiseringsgraad → percentage mensen dat kan lezen en schrijven.
- Levensverwachting → hoger in rijke landen, lager in arme landen.

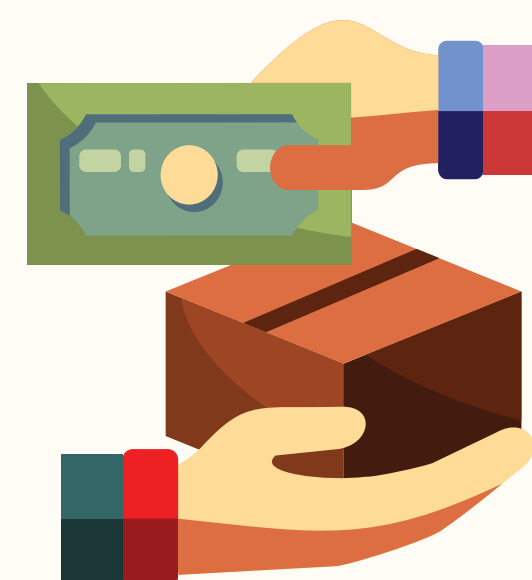
### Vrijhandel — voordelen & nadelen

#### Voordelen:

- Landen kunnen zich specialiseren.
- Goedkopere producten.
- Meer handel en economische groei.

#### Nadelen:

- Bedrijven krijgen meer concurrentie.
- Banen in laagwaardige industrie verdwijnen.
- Ongelijkheid tussen regio's kan toenemen.



### China vs Verenigde Staten: Global Shift

- In 1990 lag het zwaartepunt van de wereldeconomie vooral in het Westen (VS en Europa).
- Sinds 2011 is China de grootste producent van industriële goederen ter wereld.
- China is uitgegroeid van een “made-in” land (goedkope massaproductie) tot een land dat ook innoveert en ontwerpt (“designed-in”).
- De Verenigde Staten richt zich vooral op hightech, design, R&D en diensten.